

IZSELJENIŠKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSkih IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 24 (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO II.

SEPTEMBER 1932.

ŠTEV. 4.

Kako smo jih letos pozdravili?

*Namreč naše brate in sestre, ki so letos prihajali v domovino na obisk, deloma za stalno, deloma bili poslani kot brezposelni od raznih držav.

Družba sv. Rafaela je tudi letos v polni meri storila svojo domovinsko dolžnost do naših izseljencev, kot zastopnica celega naroda v skrbi za nje.

Sama je priredila trem skupinam slovesen sprejem, dvema iz Amerike in eni iz Holandske. Sodelovala je pri sprejemu Mihajlovičeve skupine iz Amerike, katerega je priredil Narodni izseljeniški odbor pod vodstvom gg. Dr. Bohinjca in Vladimirja Kravosa.

Vsi ti sprejemi so bili prisrčni in odkriti, vendar skromnejši kakor lanski. Odpadle so vse večje pogostitve naših izseljencev. To pa iz uzroka, ker se vrača iz tujine v domovino tudi na stotine naših izseljencev popolnoma brez vseh življenjskih sredstev, lačni in strgani, ki zaslužijo vso našo finančno podporo, ki jo zmoremo. Kako naj prirejamo bankete premožnejšim, zanemarjamo pa stradajoče? To bi bilo brezsrčno.

Najlepše je uspel sprejem holandskih, nemških in francoskih Slovencev, katere sta pripeljala izseljeniška misijonarja gg. Oberžan iz Holandije in Skebe iz Francije. G. Oberžan je s svojim globoko zamišljenim govorom na postaji v Ljubljani naredil na vse navzoče globok vtis. Nobeno oko ni ostalo suho. Prosil je domovino zlasti za tiste pomilovanja vredne reveže, ki se vračajo domov brez sredstev, gmotno strti in uničeni.

Vsi izseljenci, ki so prišli sem samo na obisk, so se vrnili nazaj v tujino z najlepšimi spomini. Slovesni sprejemi so jim ogreli srca za zvesto ljubezen do naroda in domovine. Obilni stroški, katere smo imeli s temi sprejemi, so za to gotovo dobro naložen kapital, ki bo domovini prinesel stotine obresti.

Izseljence, ki so prišli za stalno domov, so ti sprejemi ogreli v novi ljubezni do domovine, da bodo lažje preboleli mesece domotožja po tujini in udobnosti, katerih jim domovina ne more nuditi, in se toliko hitreje vživeli v naše razmere tu doma.

Izseljencem, ki so se primorani vrnili domov, so bili pa v veliko tolažbo. Dvignili so jim obupano srce in jih napolnili s krepko voljo, da bodo tu znova začeli z delom za boljšo prihodnost, da se čim preje zopet postavijo na svoje lastne noge, in si ustanove svoj dom tu doma.

Zlasti ti pa naj bodo najboljši delavci med ljudstvom tu doma za to, da se narod ozdravi izseljeniške bolezni, da ne bo silil v tujino za srečo, temveč jo bo začel iskati samo tu doma s pridnim delom in varčevanjem in z narodnim gospodarstvom.

Tako vidimo, da so tudi naši letošnji slovesni sprejemi vračajočih se izseljencev dosegli popoln uspeh in sta Družba sv. Rafaela in Narodni izseljeniški Odbor lahko zadovoljna z uspehi, ki so se dosegli z žrtvami za te sprejeme.

Pri tem se pa Družba sv. Rafaela prisrčno zahvaljuje kralj. banski upravi, načelstvu mesta Ljubljane, parobrodni družbama Cunard in Francoski za finančne podpore za te sprejeme, njim in organizacijam, ki so sodelovale pri njih, pa za njih sodelovanje — Bog pačaj!

Izseljencem širom sveta pa kažemo na te slovesne sprejeme, na žrtve in delo za nje, kot jasen dokaz, da se domovina v polni meri zaveda svojih dolžnosti do izseljencev v tujini. Zato naj pa tudi izseljenci v tujini ostanejo zvesti svojim domačim, svojemu narodu in svoji državi. Vse naj store, da ohranijo v tujini svojo vero in svojo narodnost. Pridno naj delajo, pridno varčujejo, žive pošteno in pametno življenje, pa se skušajo prej ko preje vrniti s svojimi prihranki domov in tu z njimi množiti naše narodno gospodarstvo in našo narodno moč.

Izseljeniška nedelja

se zopet bliža. Obhajali jo bomo 27. novembra 1932.

Tudi letos moramo narediti to nedeljo v velik praznik naše skrbi in ljubezni do izseljencev tu doma, v velik praznik zveste ljubezni do domovine med našimi izseljenci. Na tisoče pisem mora zopet iti iz domovine v tujino in iz tujine sem domov. Tudi vse one župnije, ki je do sedaj še niso praznovala, jo morajo letos praznovati. Vse one slovenske naselbine v tujini, kjer se je ta njih slavnostni dan prezrl, pozivamo, da skrbe, da se letos to več ne sme zgoditi. Že sedaj opozarjamo vse prijatelje naših izseljencev, vsa naša društva po celi banovini, vse naše rojake po celem svetu, da naj za ta dan začno takoj s pripravami za razne prireditve v ta namen. Družba sv. Rafaela vsem drage volje pomaga pri teh pripravah bodisi z nasveti, bodisi dejansko. Tekom meseca oktobra bomo razdelili vse potrebne tiskovine.

Izseljeniška konferenca v Splitu meseca julija je soglasno sprejela proslavo te nedelje in naš program za celo državo, tako bo letošnja izseljeniška nedelja že pravi državni praznik in se bo obhajala po celi državi. „Savez Organizacije Iseljenika“ — zveza vseh naših izseljeniških organizacij v državi, bo skrbela, da se bo cel naš program izpeljal po celi državi.

Občni zbor „Saveza Organizacije Iseljenika“ v Splitu.

V Splitu se je vršil dne 10. julija t. l. občni zbor „Saveza Organizacije Iseljenika“, — zveze izseljeniških organizacij naše države. To je bil prvi občni zbor vseh izseljeniških organizacij, ki so združene v tem Savezu. S pristopom naše Družbe sv. Rafaela je namreč zveza postala popolna.

Iz Ljubljane se je udeležila tega občnega zbora naša Družba sv. Rafaela po predsedniku P. Kazimiru Zakrajšku in tajniku g. Antonu Marinčecu in Narodni izseljeniški Odbor po svojem tajniku g. Vladimirju Kravosu. Udeležili so se ga tudi zastopniki izseljeniškega oddelka ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z šefom g. dr. Aranickijem na čelu in zastopniki izseljeniškega komisarijata iz Zagreba, z šefom g. Quinzem in tajnikom g. Travico.

Na tem občnem zboru Saveza se je pokazalo, kako smo vse izseljeniške organizacije edine v vseh smernicah naše državne izseljeniške politike.

Največ časa se je posvetilo vprašanju repatrijacije naših izseljencev in notranje kolonizacije naše države. Tu imamo, zlasti v Slavoniji, na tisoče oralov rodovitne zemlje na prodaj, po kateri pa sedaj segajo zvečine tujci, Nemci in Madžari.

Sklenilo se je razplesti živahno agitacijo med našimi izseljenci v tujini, da bi si vsi, ki imajo vsaj malo denarnih sredstev, mesto negotove tujine, kupili tu doma lepe farme in se tu naselili. Pri vseh banjskih upravah naj se ustanove posebni kolonizacijski fond, ki naj bodo na razpolago našim izseljencem, ako se vrnejo in si kupijo te farme, da dobe brezobrestna posojila, ali vsaj le z malimi obrestmi, in tudi primerne finančne podpore. G. ban Šilovič je že pred leti ustanovil v Zagrebu tak fond in kolonizacijski urad, ki izborno deluje.

Občni zbor je sprejel z odobravanjem enoglasno predlog Družbe sv. Rafaela o enotnem praznovanju izseljeniške nedelje po celi državi po programu, katerega je naredila Družba.

Da se pomaga domov se vračajočim izseljencem pri iskanju dela in nakupu posestev in se jih obvaruje kakega izkoriščevanja ali sleparij, bo ministrstvo za socialno politiko ustanovilo za sedaj v Ljubljani, Zagrebu in Splitu posebne urade, ki bodo vršili to nalogo. Danes ti uradi že poslujejo. Vse, ki se vračajo v domovino, opozarjamo na ta urad, ki je v isti pisarni kot Družba sv. Rafaela, Miklošičeva cesta št. 22.

Občni zbor je povdaril tudi potrebo, da se vse privatne izseljeniške organizacije ohranijo, kakor so, da vsaka vrši svoje delo v svojem svojskem delokrogu, vendar združene v skupnem Savezu. Pri reševanju tega ogromnega problema, kakor je izseljeniško vprašanje, je privatna inicijativa nujno potrebna. Vse te organizacije naj vlada podpira finančno in moralno, one naj pa dajo svoje delovanje vsikdar na razpolago tudi našim izseljeniškim vladnim uradom. Le tako se bo dosegel pravi in trajni uspeh. Povdarila se je tudi potreba izseljeniških časopisov, kakoršen je naš „Izseljeniški Vestnik“, kakoršen je hrvatski „Novi Izseljenik“. Vlada naj te publikacije podpira tudi finančno.

Ta občni zbor bo gotovo rodil velike sadove v korist našim izseljencem.

Anton Merkun:

Naš narodni izseljeniški program.

(Konec)

P. Podporna organizacija.

Vzorne podporne organizacije imajo naši izseljenci v Združenih državah severno ameriških, ki dajejo podporo za slučaj smrti, bolezni, nezgod in starosti. Taka

podporna organizacija je potrebna vsem našim izseljencem po vseh drugih emigracijskih deželah. Potrebna in koristna je tudi v domovini.

V Ameriki vodijo vsa ta podporna društva lajki sami, ker je vse jako preprosto. Zato bi se tudi pri nas duhovnikom ne naložilo nobeno novo delo, ako bi se slična podporna organizacija ustanovila tudi tu doma izseljenci, ki so se iz Amerike v domovino povrnili, so tam bili zavarovani in so pri podpornih društvih redno plačevali določene prispevke, a ko so se vrnili domov, je prenehalo njih plačevanje in s tem so zgubili pravico do podpore. Ako bi imeli v domovini taka društva, bi kar prestopili iz ameriškega v domovinsko. Tako bi zavarovanje dalje trajalo. Naša ameriška društva žele, da se tudi v domovini ustanovi slična organizacija. Prispevke, ki so jih povratniki plačali v Ameriki, bi tamošnje podporne jednote nakazale tukajšnjim društvom.

Ako bi izseljenci doma bili včlanjeni v podpornih društvih, bi si gotovo povsod, kamor bi se izselili, ustanovili podporno organizacijo.

R Izseljeniški vestnik.

Potrebna je vez med izseljenci samimi, in izseljenci ter domovino. Ta vez je izseljeniški list. Družba sv. Rafaela je začela izdajati svoje glasilo „Izseljeniški vestnik“, ki zaenkrat izhaja le vsaki drugi mesec. Naj bi izseljenci pridno širili lastno glasilo, pa tudi doma bi ga naj svojci naročali. Ako bo veliko naročnikov, bo mogoče list izpopolniti in ga pogosteje izdajati.

S. Narodni izseljeniški fond.

Družba sv. Rafaela ima velik delokrog. Za vsako veliko akcijo je pa treba denarja. Preskrbimo Družbi sv. Rafaela dovolj denarnih sredstev. Če se bomo vsi za to zavzeli, pa bo šlo. Ako bi samo nedeljo sv. Rafaela povsod obhajali in to nedeljo pobirali v pušico za izseljeniški fond Rafaelove družbe, bi se že veliko nabralo. Tudi bogatejši izseljenci naj bi po možnosti podpirali družbo z gmotnimi prispevki, saj gre za naše ljudi. Ako Slovenci naberemo vsako leto precej tisočakov za pagane, potem moramo toliko bolj biti požrtvovalni, ko gre za naše brate po krvi in jeziku, za naše izseljence, ki se nahajajo v veliki nevarnosti, da se časno in večno ponesrečijo.

II. V INOZEMSTVU.

Dosedaj smo povedali, kako naj bo organizirano skrbstvo za izseljence v domovini. Sedaj pogledjmo, kako naj bo to skrbstvo organizirano v tujini. Tu pridejo v poštev Cerkev, domača država, društva itd.

1. Cerkev.

Cerkev je poklicana, da skrbi za vsakega človeka od rojstva do smrti. Potemtakem ima skrbeti tudi za izseljenca, ko zapusti rojstno hišo, na potu in v tujini. Seveda se to skrbstvo nanaša predvsem na dušo izseljenčev. Družba sv. Rafaela in druga katoliška društva naj bi skrbela, da izseljenci, prejemši sv. zakramente pred odhodom, potujejo varno na ladjah, da se jim ne zgodi nobena krivica in da pridejo v imigracijski deželi srečno na svoj cilj. Pred vojsko je imela Družba sv. Rafaela svoje zaupnike po vsem svetu. Sedaj to še ni popolnoma obnovljeno.

Toda izseljenci potrebujejo tudi domačih slovenskih duhovnikov posebno v tujini, kajti vera je potrebna vsakemu človeku, še posebno je potrebna izseljencu. Brez vere tudi ni morale. V tujini ne razume tujega duhovnika, ne more iti k spovedi. Treba torej domačega duhovnika. Zato pošljite povsod, kjer so naši izseljenci, čimprej tudi domačih misijonarjev, svetnih duhovnikov ali redovnikov, omogočite jim tam delo s tem, da bodo imeli zadosti sredstev za svoje delovanje.

2. Država.

Pravzaprav je naloga državne izseljeniške službe, da štiti izseljenca od tistega trenutka, ko zaprosi za potni list pa do tistega časa, ko se povrne v domovino pod rojstni krov. Ta naloga je velika in komplicirana.

Že v začetku naleti izseljenec na razne težkoče. Sama procedura za dobitve potnega lista je težka, ne samo za izseljenca, temveč tudi za administracijo. Razne izseljeniške države imajo različne zakone za priseljevanje. Te zakone mora poznati oni, ki rešava prošnje za potne liste.

Pri izdajanju potnih listov je treba vršiti selekcijo, in to z ozirom na naše socialne, ekonomske in politične interese in z ozirom na naseljevalne zakone naseljeniških dežel. Izseljeniška politika je pa v nasprotju z naseljeniško. Vsaka naseljeniška država hoče, da naseljenec trajno ostane v tej državi, da v nji zasluži in tudi troši.

Vse evropske države, ki imajo večjo emigracijo, postavljajo pri svojih konzulatih v deželah imigracije *izseljeniške atašeje*, kakor postavljajo vojne, pomorsko-trgovske, kmetijske in druge atašeje, ali poslance. Zato tudi naša država pošilja v imigracijske dežele *izseljeniške poslance* na breme izseljeniškega fonda. Ti odposlanci imajo iti našim izseljencem v vsakem oziru na roke. Vendar je tudi njih delo pomankljivo.

3. Prosvetne organizacije.

Po vseh naših kolonijah naj bi se ustanovljale slovenske šole za deco. Izkazale so se zlasti šolske sestre kot izvrstne učiteljice. Pospesuje naj se katoliško časopisje, podpira slov. knjižnice.

Ustanovljajo se naj društveni domovi, dalje razna prosvetna, pevška, glasbena, dramatična, telovadna in športna društva. Vse to delo bo pomagalo, da bodo naši izseljenci narodno zavedni in da se čimdalje obvarujejo potujčenja.

4. Gospodarske organizacije.

Izseljenci naj se tudi gospodarsko organizirajo:

1. Predvsem se naj po vseh naših kolonijah ustanove podporne organizacije, kakor so v USA.

2. Ustanovljajo se naj razni denarni zavodi (zadruge, banke), da zbirajo denarne vloge in s tem denarjem pomagajo razviti kulturno in gospodarsko življenje v kolonijah.

3. Osnujejo se naj razne druge gospodarske institucije, kakor stavbne, konsumne, naseljevalne družbe in zadruga.

4. Ustanovljajo se naj informacijske pisarne in posredovalnice dela.

5. Izseljeniške denarne vloge naj se zaščitijo.

6. Omogočuje in pospešuje se naj snovanje družin, ki je prva in najvažnejša gospodarska celica v družbi. Zato naj žene pridejo za možmi. Fantom naj se omogoči, da se poroče s Slovenkami in da imajo stalen zaslužek.

Žensko varstvo.

Zelo važno je žensko varstvo. Vsako leto zapušča mnogo mladih deklet svojo rodno hišo in gredo v domača mesta iskat službe, pa tudi v inozemstvo v razne države. Tega toka ni mogoče preprečiti. Zato je treba izpeljati žensko varstvo, ker skušnje uče, da premnogo deklet zapade v nemoralo in bedo ter v pogubo.

Ženska je v tujini izpostavljena premnogim nevarnostim. Zato je treba deklet, preden gre v tujino, temeljito poučiti:

1. Tudi v tujini naj vestno izpolnjuje svoje verske dolžnosti.

2. Vstopi naj v dotičnem kraju, kamor pride, v katoliško društvo, ako je mogoče.

3. Na potovanju naj skrbno pazi na denar.

4. V občevanju z moškimi naj bo skrajno previdna, ker se dobe med njimi zapeljivci in trgovci z „belim blagom“.

5. Tudi z ženskami naj bo previdna, ker tudi te so včasih posredovalke za slabe hiše, posebno če obljublajo sijajne službe.

6. Sploh naj bo z vsemi v občevanju previdna. Naj ne sprejema od sopotnikov ali sopotnic nikakih jestvih ali pijač. Dostikrat so že zapeljivci v tako pijačo umešali omotne stvari in onečastili omoteno deklet.

7. Preden deklet stopi v kako službo, naj poizve, jeli je gospodar zanesljiv in pošten. Službo naj ne menja pogosto.

8. Varuje naj se brezposelnosti, ki je že veliko deklet privedla na slaba in nepoštena pota.

9. Ogiba se naj slabe družbe, naj ne hodi v gostilne in na plese.

10. Naj ne veruje vsakemu moškemu, ki ji obeta zakon. Mnogi hočejo s takimi obljubami dekleta samo zapeljati.

11. Sploh naj ne hodi od doma, razen če so ji znani ljudje zagotovili službo pri poštenih ljudeh.

12. Pospesuje naj se zidanje služkinjskih domov in kolodvorski misijon.

Omejevanje izseljevanja.

Izseljevanje je v splošnem veliko zlo za Cerkev, in državo. Kako ga omejiti?

1. Delo za gospodarski dvig domače države, pospeševanje kmetijstva, obrti, industrije, trgovine itd.

2. Pospesevanje varčevanja in treznosti.

3. Vzbujanje ljubezni do domače grude.

4. Priporočevanje preprostosti.

5. Kolonizacija v domači državi in pravična agrarna reforma.

6. Borze dela.

7. Skrb za diasporo.

Ako se združijo vsi faktorji za lepšo bodočnost naših izseljencev in preseljencev, bodo gotovo z združenimi silami mnogo dosegli. Več zanimanja, več srca, ljubezni in več vstrajnosti in požrtvovalnosti za naše preseljence in izseljence.

Smernice kulturno narodnega dela med našimi izseljenci.

O tem predmetu je imel na ljubljanski izseljeniški konferenci meseca aprila letos predavanje predsednik Družbe sv. Rafaela, iz katerega posnemamo tukaj nekaj glavnih misli.

Izseljeniški misijonar v vsako našo naselbino.

Še pred nedavnim je bilo v vodilnih krogih naše izseljeniške politike splošno mnenje, da izseljeniški duhovnik v tujini prav nič ne pomeni. Še na splitski konferenci leta 1928 smo se morali boriti proti temu zmotnemu in škodljivemu mnenju. Danes, hvala Bogu, je to mnenje premagano. Gospodje so prišli po lastnih izkušnjah do dobrega, boljšega mnenja in spoznali, da je najglavnejše in najvažnejše, kar se more za kako naših naselbin v tujini narediti, to, da se ji preskrbi dobrega in pametnega izseljeniškega misijonarja.

Da se je glede tega naše splošno mnenje revidiralo in vpeljala nova politika, je pred vsem zasluga g. dr. Fedorja Aranickija, šefa izseljeniškega oddeljenja ministrstva socijalne politike in banu naše banovine, g. dr. Drago Marušiču. Oba gospoda sta pokazala globoko razumevanje tudi tega dela potreb naših izseljencev. Gospod ban je skušil sam na sebi, ko je bil izseljenec v severni Ameriki med svetovno vojno, kaj pomenja slovenski duhovnik med izseljenci zlasti tudi za nacionalno misel. Prišel je tja z veliko misijo, delati za naše ujedenje in za ustanovitev naše države. Toda ravno pri tistih, ki se najbolj trkajo na svoja „narodna“ prsa in so vzeli v zakup vso narodnost, so mu zaprli svoja vrata in svoje časopisje. Pri duhovnikih in po njih pri katoliških organizacijah in časopisju je pa našel odprta vrata in odprto srce. Vse smo mu dali na razpolago drage volje.

Vendar pa tudi pri tem še ni vse popolnoma urejeno tako, kakor bi moralo biti. Ni še urejeno glede let, katere preživi duhovnik v tujini, z ozirom na njegovo penzijo, in ne glede njegove plače.

Duhovnikova leta v tujini.

Najmanj, kar more prositi duhovnik, ki gre v tujino za našimi izseljenci, je, da bi se mu leta, katere preživi v tujini, štela v pokojnino. Ravno tega pa do sedaj ni bilo mogoče ugodno rešiti. Več gospodov se je zadnja leta priglasilo, da bi šli v tujino, toda samo pod tem pogojem. Naredili smo krepke vloge na bansko upravo in na ministrstvo. Toda odgovorilo se nam je, da se to protivi obstoječim zakonom.

To je gotovo krivica za duhovnike, izseljeniške misijonarje, in izseljence. Pred vsem se ne sme pozabiti, da je velika žrtev, ako duhovnik zapusti domovino in gre v tujino, in da je življenje in delovanje v tujini velika in neprestana žrtev. Kdor sam tega ni izkusil, ne ve. Vendar tisti, ki smo bili v tujini, smo britko skušili. Tako n. pr. se je meni samemu zgodilo, da sem dolgo časa moral spati pod cerkvijo na odru šolske dvorane in to celo v zimi, da sem si moral sam kuhati, sam biti za cerkvenika in organista, da sem moral za vzdrževanje cerkve in šole sam beračiti od hiše do hiše, in sicer vsaki mesec. In tako dalje. Koliko je duhovnikov v tujini, ki prinašajo še večje žrtve, ki pa pri vsem tem delu niti toliko nimajo, da

bi se preživali. In vse to dela duhovnik iz samega idealizma, da se žrtvuje za svojo cerkev in svoj narod.

Prav pri tej konferenci se je povedalo, da je ministrstvo za socijalno politiko sklenilo, da bo skupaj z banovinskimi upravami začelo pošiljati v vse večje centre naše emigracije tudi učitelje, da bodo učili slovenske otroke materinega jezika in vodili prosvetno delo med izseljenci. Vsem pa se bodo leta štela v pokojnino.

Ako je to mogoče pri učiteljih, zakaj bi ne bilo to mogoče pri duhovnikih, ne razumem. Ako bi bil res zakon proti temu, dobro, naj se pa zakon v toliko spremeni, da bo to mogoče.

Plače izseljeniških misijonarjev.

Pri učiteljih, ki bi se naj poslali v tujino, se je določilo, da bodo dobivali od banske uprave plačo, kakor do sedaj Kolikor bo pa manjkalo v tuji valuti, da bi ugodno shajali, bo dalo ministrstvo za socijalno politiko iz izseljeniškega fonda. To je edino pravilno in tudi v polni meri odobravamo.

Pri duhovnikih se pa do sedaj na to ni prav nič mislilo. Radi smo videli, da so duhovniki šli med izseljence, in vlada zelo želi, da bi se jih našlo dovolj, da bi bile z njimi oskrbljene vse naše večje naselbine po celem svetu. Toda na njih plačo se pa prav nič ne misli. In vendar mora tudi duhovnik živeti.

V Združenih državah ameriških skrbe izseljenci sami za plače svojim duhovnikom. Drugod tega še ni. Drugod si mora duhovnik sam iskati sredstev svojega obstanka. V Franciji n. pr. dajejo del plače duhovnikom industrijska podjetja, pri katerih delajo naši ljudje, ker so direktorji zvečine dobri katoliki. Toda te razmere so neznosne in škodljive za naše izseljence. Kako naj si pa upa duhovnik pri tej uredbi nastopiti za obrambo pravic izseljencev proti kompanijam, ako ga pa kompanije plačajo? Takoj bi mu odtegnile plačo, in, ker nima dovolj življenskih sredstev, bi mu ne kazalo drugega, kakor da odide, in kompanije zmagajo. Jaz mislim, da je tudi sramota za vsako državo, ako bi si pustila svoje narodne in kulturne delavce plačati od tujega kapitala, ko delajo vendar za njo samo.

Po posredovanju dr. Aranickija in g. bana Marušiča dobivajo sedaj nekateri duhovniki državno podporo s tem, da se jih imenuje za izseljeniške korespondente ministrstva za socijalno politiko in banske uprave. Kot takim se pa daje mala mesečna nagrada. Tudi ta ureditev ni pravilna in bi se ne smela trpeti. Izseljenci in država potrebujejo v tujini delovanja duhovnikov, kakor ga potrebujejo tu doma po župnijah in še bolj. Zakaj bi se torej celo vprašanje ne rešilo prav enako, kakor se je to sklenilo glede učiteljev? To bo samo v korist državi in izseljencem.

Izseljeniško učiteljstvo.

Sklep ministrstva za socijalno politiko, da bo pošiljalo v vse večje naše izseljeniške centre slovenske narodne učitelje, Družba sv. Rafaela prav iskreno pozdravlja in se zahvaljuje g. ministru Puclju za ta tako dalekosežen sklep. Opozarja samo, da naj se pri tem izbira samo najboljši moči. Pred vsem naj se gleda na to, da bodo verni, delavni in resni možje, ker drugače bomo doživeli s tem sklepom velik fiasko in imeli veliko težav mi tu doma, še več pa izseljenci v tujini.

Pred vsem pa svarim, naj bi se nikdar več ne ponovil slučaj, kakoršnega je doživela letos naša slovenska naselbina v Rumetzu na Francoskem. Z dovoljenjem g. bana dr. Marušiča, ki ji je šel do skrajnega na roke, dobila si je sama na svoje stroške učitelja g. Jankoviča iz Ambrusa. Po dveh mesecih ga je pa ministrstvo poklicalo nazaj in je stalo precej truda in stroškov, da se je to preklicalo.

Mimogrede naj tu priporočam ministrstvu, da naj tudi g. Jankoviču nakaže plačo, kakor jo je sklenilo, da jo bo dalo drugim učiteljem, ker sedaj ima g. Jankovič samo brezplačni dopust in si mora sam skrbeti za svojo plačo, kar pa seveda nikakor ni pravično.

Izseljeniško vprašanje ne sme biti samo zadeva ministrstva za socialno politiko, temveč vseh ministrstev in vse države in celega naroda.

Prosvetno narodno delo med našimi izseljenci v Severni Ameriki.

Za nas tu doma v Združenih državah ameriških ni veliko ali skoro nič dela za njih kulturno narodno delo. Kar bi bilo potrebno, bi bilo samo to, da podpiramo naše izseljence tam pri tem, kar in kakor sami vrše to svoje delo. Tam so naši izseljenci sami razvili prav lepo narodno delo, tako da bi boljšega skoraj težko kje drugje razvili.

Imajo že skoraj sto svojih slovenskih, hrvatskih, in srbskih župnij, kakoršnih nimajo izseljenci nikjer drugje na svetu. Imajo krasne cerkve z vsemi potrebnimi poslopji, katere so si sami pozidali. Imajo nad 40 svojih osnovnih šol z nekako 35 tisoč učenci. Imajo svoje narodne društvene domove. Zlasti Slovenci jih imajo že skoraj v vsaki naselbini. Imajo svoje krasno razvito časopisje. Imajo lepo razvite podporne organizacije, ki skrbijo za nje za slučaj bolezni in za slučaj smrti za vdove in sirote. Te organizacije imajo skupno nad 25 milijonov dolarjev kapitala.

Zato tu ni potrebna prav nikaka naša ne finančna, ne moralna pomoč, katere tudi do sedaj nikdar prosili niso. Vse te njih ogromne kulturne institucije niso stale domovino niti pare. Izseljenci sami so si jih postavili s svojimi žulji in si jih tudi sami vzdržujejo.

Kako lepo bi bilo, ako bi tudi ostali deli našega izseljenišтва po drugih delih sveta tako lepo sami sebe oskrbeli! Naše izseljeniško vprašanje bi bilo skoraj toliko kot rešeno. Kako nas skrbijo naši izseljenci po državah Evrope in v južni Ameriki! In koliko nas stane ta skrb za nje in koliko nas še bo, posebno ako se bo izvedlo, kar smo danes sklenili. Vse to bi pa samo po sebi odpadlo in bi bilo nepotrebno, kakor je to nepotrebno za naše izseljence v severni Ameriki.

Zato pa: America docet! Ameriški izseljenci nas uče, v kaki smeri skušajmo delati za vse naše izseljence in kako pravilno reševati njih vprašanje.

Ameriška naša duhovščina.

Če analiziramo vse delovanje in velike uspehe naših ameriških izseljencev, najdemo, da je vse to zasluga samo njih duhovnih voditeljev. Bili so tako srečni, da so še o pravem času dobili dovolj idealnih duhovnikov, ki so prišli iz domovine za njimi in jih (tam začeli voditi) po posameznih naselbinah.

Združili so jih v nacionalne župnije, sezidali jim nacionalna centra — cerkve in šole. Ljudstvo se je naselilo okrog cerkva in šol, si tam nakupilo svoje domove, in ustanovilo svoja društva, dvorane, odrede, trgovine, banke itd. in lepo narodno kulturno življenje se je začelo razvijati.

Osnovna podlaga vspeha.

Ves vseh so pa dosegli ti duhovniki pred vsem s tem, da so jih, sicer s težavo in žrtvami, vendar slednjič le naučili glavne in osnovne ideje vsakega in vsega napredka — namreč tiste dolžnosti, katero opeva ameriški pesnik kot „Sweet duty of giving“, kot „sladko dolžnost dajanja“ — t. j. finančnih žrtev za svoje verske, narodne in kulturne ideale. Naučili so jih, da so začeli ceniti tudi duhovne vrednote vredne njih finančnih žrtev. Privedli so jih do spoznanja, da se na svetu ničesar ne doseže brez žrtev in da so te žrtve sicer težke, vendar sladke, ko gre za tako vzvišene ideale, kakor je vera, narodnost, kultura itd. Naši izseljenci v severni Ameriki so tako spoznali, da si bodo pomagali edino, ako si začno sami pomagati, začno dajati in žrtvovati za svoje verske in narodne ustanove. In tako, edino tako je bilo mogoče, da je naš jugoslovanski izseljenec v severni Ameriki brez vsake žrtve in pomoči domovine, brez vsake podpore domače vlade, danes tako lepo versko, narodno in kulturno oskrbljen, da lepše biti ne more.

Zato tu podčrtam na podlagi teh razmer, da je jasno, da je edino prava izseljeniška politika ta, ako bomo izseljence oskrbeli versko z duhovniki, ti naj pa po zgledu svojih stanovskih tovarišev v severni Ameriki vzbude po naselbinah tega duha samopomoči in žrtev in dajanja za svoje skupne koristi. Mi lahko iz domovine žrtvujemo milijone za nje, toda nikdar in nikoli ne bomo dosegli tega, kar dosežejo lahko izseljenci sami za se, ako se sami lotijo svojega dela in si ga sami vodijo in sami zanj žrtvujejo.

In te žrtve niso bile lahke.

Tudi naj tu povdarim, da te žrtve za ameriške izseljence niso bile lahke. Prav nič lažje ameriški Slovenec ne žrtvuje svoj dolar za verske, narodne in kulturne namene, kakor bi francoski Slovenec žrtvoval svoj frank, nemški svojo marko, holandski svoj goldinar, argentinski svojo pezo itd. Enako težko ga zasluži in enako težko ga pogreša pri svojem kruhu. Samo njegovi voditelji so ga naučili višje ceniti svoje duhovne vrednote kot materialne potrebe, pa je dal, veliko dal, pa tudi rad in z veseljem dal, zato pa dosegel tolik uspeh, Pomagaj si sam! mora biti glavno pravilo vsakega izseljenca. Saj še Bog pomaga samo tistim, ki si najprej skušajo sami pomagati.

Svetovna zveza naših izseljencev.

Kako pa to doseči?

Z zblizanjem in združenjem vseh naših izseljencev celega sveta v eno celoto. V „Izseljeniškem Vestniku“ št. 2 smo govorili o „Svetovni zvezi naših izseljencev“. Doseči moramo, da se bodo izseljenci celega sveta organizirali v eno samo organizacijo. Tu se bodo med seboj spoznali, se drug od drugega učili, drug drugega navduševali za svoje ideale. Kar so dosegli naši izseljenci v severni Ameriki, bi dosegli vsaj v

nekoliki meri naši izseljenci tudi drugod po svetu. Ko bi bili med seboj združeni, bi videli, kako se njih življenje razvija po raznih delih sveta, videli bi uspehe, ki se tam ali tu dosegajo in videli pa tudi način, kako se dosegajo, pa bi drug drugega posnemali in vse naše izseljeništvu bi se versko, narodno, kulturno in tudi gospodarsko dvignilo.

Zato prav toplo priporočam konferenci, da se zavzame za to veliko miselj. Pozivljam zlasti ministrstvo za socialno politiko, da to vprašanje prouči in ga pomaga izvršiti.

Podporne organizacije.

Amerika dalje tudi uči o neizmerni koristi podpornih organizacij in jedrot za posamezne skupine našega izseljeništvu. Ni časa, da bi tu opisoval vse neizmerne koristi, katere so imeli in še imajo in bodo imeli naši izseljenci in tudi domovina od podpornih organizacij naših izseljencev v severni Ameriki. Milijone dolarjev so te jednote že razdelile med bolne člane in med vdove in sirote umrlih članov. Milijone dinarjev je pa od teh jedrot dobila tudi domovina.

Take ali podobne podporne organizacije treba izvesti po vseh delih našega izseljeništvu primerno razmeram in zakonom držav, v katerih žive.

Naše šolske sestre.

Amerika pa slednjič tudi glasno in jasno priča o velikem verskem, kulturnem in narodnem pomenu, katerega imajo naše slovenske šolske sestre med našimi izseljenci. Da imajo ameriški Slovenci in Hrvatje tako lepo razvito svoje narodno katoliško šolstvo, so ga dosegli samo s pomočjo naših šolskih sester in z njih velikimi žrtvami. Ena sestra stane tam na mesec največ 35 Dol. Svetna učiteljska moč bi pa stala najmanj 100 Dol. na mesec. Toraj za vsoto ene svetne učiteljske moči, imajo skoraj štiri sesterske moči. Na ta, edino na ta način je bilo mogoče ustanoviti in vzdržati te šole v severni Ameriki.

Tudi o tem je že pisal „Izseljeniški Vestnik“ v svoji 3 številki. Opozarjam vse, ki se zanimajo za šolsko vprašanje med našimi izseljenci, na ta članek in na njegova izvajanja.

Zato konferenci prav toplo priporočamo, da naj na podlagi nepobitnih dejstev iz življenja našega naroda v severni Ameriki, skuša pošiljati kar največ naših šolskih sester med naše izseljence tudi po drugih krajih.

(Konec prihodnjic.)

Takse za potne liste.

Službena lista kralj. banske uprave dravske ba novine kos 32, št. 327 in kos 45, št. 426 z leta 1932 vsebujeta spremembe, ki se tičejo tudi izseljeniških potnih listov, posebno pa potnih listov bivših naših izseljencev, ki so postali tuji državljani.

I Takse pri oblastih v državi.

Tar. post. 55. Za izdajanje, podaljšanje in obnavljanje izvenmejnih potnih listov.

- a) za čas do všteti 6 mesecev . . . 50 — Din
- b) za čas preko 6 do 12 mesecev . . . 100 — „

- c) za vsako nadaljno leto . . . 100 — Din
- č) za izseljeniški potni list v prekomorske kraje . . . 250 — „

Pripomba 1. Če se mora tak potni list pri naših oblastvih v državi tudi vidirati, se pobira za vsak vizum 3 — Din. Za vsako podaljšanje vizuma, ki je preteklo, se plačuje 30 — Din.

Člen 72 taks. in pristojbinskega pravilnika točka 6 se glasi: Od onih ki so stalno nastanjeni, v enem prekomorskih krajev, se pobira, ko dopotujejo s potnim listom našega konzularnega predstavništva iz tega prekomorskega kraja v domovino ali v katerikoli evropski kraj, in tukaj podaljšajo, ali obnove potni list, za ponovni povratek v prekomorski kraj samo takso 50 — Din za 6 mesecev ali 100 — Din za 12 mesecev.

II. Konzularne takse.

Tar. post. 237. Za izdajanje, podaljšanje in obnavljanje potnih listov za jugoslovanske državljane:

- 1. za redni prekomejni potni list:
  - a) za čas do všteti 6 mesecev . . . 50 — Din
  - b) za čas nad 6 mesecev do všteti 12 mesecev . . . 100 — „
  - c) za vsako nadaljne leto še po . . . 100 — „
- 2. za izseljeniški potni list za v Ameriko in prekomorske pokrajine . . . 250 — „
- 3. za druge potne listine z najdaljšim rokom meseca dni . . . 20 — „

Pripomba 1. Delavci, zaposleni v inozemstvu in dijaki, ki bivajo tamkaj zaradi šolanja, plačujejo polovico takse iz točke 1. te tarifne postavke.

Pripomba 2. Državni uslužbenci in osebe, ki bivajo v inozemstvu po uradni dolžnosti ali v posebni misiji kraljevine, dobivajo potni list brez plačila takse.

Pripomba 3. Siromašne osebe, ki žive stalno v inozemstvu, dobivajo potni list brez plačila takse, če dokažejo svoje siromašno stanje s potrdilom, ki ga izda pristojno inozemsko oblastvo.

Pripomba 4. Osebe, ki jih kraljevska zastopništva vračajo v domovino zbog siromaštva, in osebe, ki jih odpravljajo inozemska oblastva v kraljevino in zahtevajo potno listino brez plačila takse, kakor tudi vojaške osebe, ki se vračajo v kraljevino, da zadoste vojaški dolžnosti, dobivajo potno listino za potovanje v domovino brez plačila takse.

Pripomba 5. Minister finance sme na predlog ministra za zunanje posle začasno oprostiti od takse iz točke 1. in iz pripombe 1. te tarife postavke delavce, ki ostanejo zaradi gospodarske krize brez posla v inozemstvu.

Pripomba 6. Nobeno oblastvo ne sme izdati rednega prekomorskega potnega lista za dalj časa ko za tri leta; če pa se izdajo druge potne listine, ki ne smejo veljati več ko mesec dni, se pobira taksa po točki 3. te tarifne postavke.

Pripomba 7. Vsa konzularna oblastva in ona, ki opravljajo ta posel, vodijo poseben seznamek o jugoslovanskih državljanih na svojem področju in o odvzemanju in obnavljanju potnih listov.

Pripomba 8. Kraljevska zastopništva v inozemstvu moraju skrbeti po zakoniti ali običajni poti za to,

da imajo vsi državljani kraljevine potne liste in da jih pravočasno obnavljajo.

Pri obnovi potnega lista se mora pobrati taksa tudi za čas, za katerega se je opustilo plačilo te takse, ker ni bila pravočasno obnovljena, a pobere se na stari izvod potnega lista, ki ostane v arhivu dotičnega oblastva, ki je potni list obnovilo.

Tar. post. 238. Za vidiranje potnih listov in sicer:

1. Inozemskim državljanov:

a) za vstopni vizum z rokom 6 mesecev, ki velja za več potovanj 130.— Din

b) za vstopni vizum z rokom do 3 mesecev, ki velja za eno potovanje 65.— Din;

c) za tranzitni vizum z rokom do meseca dni, ki velja za eno potovanje čez ozemlje kraljevine brez pravice bivanja 13.— Din;

č) za dve tranzitni potovanji v dveh mesecih brez pravice bivanja 26 Din;

d) če pobirajo inozemska zastopništva od jugoslovanskih državljanov za vizum potnega lista takso, ki je večja od prednje, se pobira od državljana dotične države tolikšna taksa, kolikor pobirajo dotična inozemska zastopništva od jugoslovanskih državljanov;

e) za vizum potnega lista inozemskih državljanov, kjer velja poseben sporazum, se pobira taksa po sporazumu;

f) za vstopni ali tranzitni vizum ruskih pribežnikov z rokom do meseca dni za eno potovanje 10.— Din;

g) osebe, ki jih vračajo inozemska zastopništva ali inozemska oblastva v domovino zbog siromaštva, dobivajo vizum potnega lista na zahtevo inozemskega zastopništva ali inozemskega oblastva po pogoju vzajemnosti brez plačila takse;

h) inozemci, ki potujejo v kraljevino na poziv jugoslovanskih državnih oblastev, dobivajo vizum potnega lista brez plačila takse.

2. Za vizum potnega lista jugoslovanskih državljanov 10.— Din.

Pripomba 1. Jugoslovanski podaniki, ki jih vračajo v domovino, in siromašne osebe, ki se vračajo v domovino, in vobče vsi državljani, ki dobivajo potni list brez plačila takse, dobivajo tudi vizum brez plačila takse.

Pripomba 4. Obmejna oblastva so dolžna, pobirati za nevidirane potne liste tujih državljanov dvakratno takso iz točke 1. b) odnosno 1. c) te tarifne postavke; rok vstopnega vizuma pa ne sme biti daljši od meseca dni, rok za tranzitni vizum pa ne daljši od 48 ur.

Prednja odredba se ne nanaša na one inozemske državljane, ki so oproščeni dolžnosti, dati potni list vidirati, in tudi ne za slučaje tranzitnega vizuma, za katere je določena posebna znižana taksa.

Pripomba 5. Če vidirajo oblastva v kraljevini potni list za povratek v kraljevino onemu inozemskemu državljanu, ki že biva v državi, se pobira taksa za vizum po točki 1. te tarifne postavke.

Pripomba 6. Za vidiranje posmrtnih potnih listov, razem posmrtnih potnih listov jugoslovanskih borcev, se pobira dvakratna taksa iz točke 2. te tarifne postavke, (Služb. list št. 32/227 § 30 in § 32 ex 1932.)

Posebno važno je novo določilo k členu 72 taksnega in pristojbinskega pravilnika (Služb. list št. 45 ex 1932 čl. 33), ki se glasi:

9. Pri odhodu iz naše države ne plačujejo inozemci nobene takse za vidiranje potnega lista.

10. Inozemci in naši podaniki, ki dajo podaljšati vizumu rok v državi, plačujejo takso iz pripombe 1. k tar. post. 55. Taksa se plačuje v kolkih in se priplja na potni list.

III. Vize,

po pravilniku za izdajanje in vidiranje potnih listin. U L. št. 41/142 ex 1924 § 40.

Viza je pismena klavzula na potnem listu, s katero oblastvo overavlja, da je lastniku potnega lista, na katerem je viza dana, dovoljeno, prestopiti mejo v drugo državo. Seveda pa ta viza krajevnega oblastva lastniku potnega lista še ne jamči, da bi smel prestopiti mejo. Poleg te vize je treba tudi vize predstavnika one države, v katero hoče oseba oditi, kakor tudi predstavnikov onih držav, preko katerih tranzitira.

Ta viza se postavi takoj ob izdaji potnega lista ter velja za one države, ki so navedene v njej.

Druga viza se sme postaviti, če se potni list podaljša ali če poteče rok prve vize ali pa če se smer potovanja izpremeni.

Vsaka viza je zavezana taksi, predpisani po ministrstvu za finance. V državi se pobira taksa v kolkih, ki se prilepljajo pod vizo in se predpisno uničujejo, v inozemstvu pa z označbo tarifne postavke in pobranega zneska v dinarjih in v ustreznem denarju dotične države kakor tudi z označbo, pod katero številko blagajničnega dnevnika je vpisana.

Člen 47. Viza se sme dati samo za potne liste, katerih rok še ni potekel. Na zastarane potne liste se vize ne smejo postavljati.

Člen 48. Viza se sme dati za eno potovanje ali pa za več potovanj, t. j. za čas, dokler traja rok vize (toda ne dalje nego za šest mesecev).

Člen 49. Vize se dajo po navadi „aller et retour“ (odhod in povratek); kjer ni postavljena taka klavzula jo mora dotična oseba izposlovati za povratek od našega predstavnika v inozemstvu.

Člen 50. Vize, ki se dajo za eno potovanje, se morajo jasno označiti, da veljajo za eno potovanje; za ostale vize pa je treba označiti rok njih trajanja (do šest mesecev), tako da sme potovati oseba s tako vizo večkrat, dokler vizi rok ne poteče. Seveda se osebi opremljeni s **permanentno vizo** in poleg tega **še z vizo za povratek**, ni treba javljati našim oblastvom v državi ali v inozemstvu, ko odhaja ali se vrača.

To in ono.

P. Teotim, frančiškan iz Holandije, „naš pater“ ga imenujejo našl izseljenci v Holandiji, je odšel 5. septembra nazaj domov. Ta gospod se že dolgo let žrtvuje izrecno samo našim Slovincem v Holandiji. Da bi se bolje naučil slovenskega jezika in da bi bolje poznal slovensko dušo, prišel je za polleta v Slovenijo. S svojo živahno veselostjo in odkritosrčno prijaznostjo si je v tem času pridobil veliko prijateljev. V lepem pismu se je poslovil od nas v „Slovincu“. Pri odhodu so ga pozdravili zastopniki naših izseljeniških oblasti in organizacij in mu želeli srečno pot.

Izseljeniške organizacije v domovini oziroma njih organi, ki v domovini delajo za izseljence, morajo biti previdni kaj govore, da se jim ne pripeti nepričakovanja, kakor se je pripetilo g. Lupis-Vukič-u, ki je na izseljeniški konferenci v Ljubljani dne 23. IV. 1932 podal za naše državne organe po mnenju izseljeniških organizacij v tujini preveč laskavo izjavo.

Mi tukaj vemo samo to, če izseljeniških organizacij v domovini ne bi bilo, ne bi dobil Slovenski Tednik v B. A. 10 000 dinarjev podpore in S. P. D. Primorje v S. P. tudi ne 5000 Din.

Ne brcajte, dragi izseljenci, od sebe osebe, ki se brigajo za Vas, če pa veste za koga, da mu je to samo pretveza za gotove svrhe, potem pa z dejstvi na dan.

G. Avgust Kollander je dne 10. avgusta odpotoval nazaj v Cleveland, O. V Ljubljano je spremljal naše ameriške izseljenike. Poznan je kot spreten organizator izletov.

Pri odhodu je naklonil Družbi sv. Rafaela podporo 100—dinarjev in je s tem postal njen podporni član. Lepa hvala.

Denar naših izseljencev v domovini se lahko odpošilja v inozemstvo, tako je odločilo ministrstvo financ v Beogradu z razpisom z dne 16./8. 1932 br. 94.135; interesi naj tozadnevne prošnje predložijo neposredno ministrstvu financ, Odeljenje državnega računovodstva v Beogradu.

Društvo Alojzija KSKJ iz Chicage je poslalo Družbi sv. Rafaela po svojem tajniku g. Josipu Kremescu Dol. 1 članarine. Iskrena hvala!

G. Deželič, izseljeniški izaslanik v Düsseldorfu v Nemčiji, eden izmed najmarljivejših in najbolj delavnih naših izseljeniških komisarjev v tujini, je bil te dni odstavljen. Ne vemo, kaj je privedlo merodajne kroge, da so ga odsvolili. Toliko pa vemo, da bodo nemški Slovenci težko pogrešali tega blagega in navdušenega uradnika, in se bo težko našel mož, ki bi nadaljeval, ker je g. Deželič tako navdušeno vršil za naše izseljence v Nemčiji. Prav letos je ta gospod izdal lepo brošuro pod naslovom „Naša emigracija u Njemačkoj“, ki je zlata vredna publikacija.

Na njegovo mesto je imenovan slovenski duhovnik g. Maks Goričar, kateremu želimo obilo uspeha v novi službi.

G. Leo Zakrajšek, slovenski banakar v New Yorku, je razširil svoje podjetje v veliko potniško pisarno pod imenom „Leo Zakrajšek General travel service“ s pisarno na Second Ave 1359, New York. Dve večji skupini letošnjih ameriških izseljenikov sta bili njegovo delo. Prihodnje skupno potovanje v domovino bo priredil za letošnje božične praznike. Ker je ta preuredba podjetja zahtevala vsa njegova pozornost, ni mogel osebno spremljati potnikov v domovino, kakor je francoska proga sporočala časopisju, temveč pride na obisk še le tekom prihodnjega meseca.

Nikdar ne moremo dovolj opozarjati naše izseljence, da se v tujini zavarujejo za slučaj smrti, da tako poskrbe za svojo družino in da imajo svoje premoženjske razmere vedno urejene s tem, da imajo oporoko narejeno. Koliko sitnosti, stroškov in težav imamo neprestano z zapuščinami v tujini umrlih izseljencev. Zato: imej vsikdar oporoko narejeno! To te ne stane nič in pa vsak dan jo lahko spremeniš. „Novo Doba“ poroča o slučaju, ko je izseljenec umrl brez oporoke in zapustil 1100 dolarjev. Toda od teh so dobili sorodniki tu doma samo 445 Dol. Ali ni škoda, da varčuješ in stradaš, ko umreš, grede pa tvoji pristradani žulji v nepoklicane roke?

Na obisku v domovini so se mudili te dni izseljeniški misijonarji: g. Drago Oberžan iz Holandije, g. Silvester Skebe, g. Josip Kastelic in g. Valentin Zupančič iz Francije. Vsi so vedeli veliko povedati o težkih časih, skozi katere gre naša emigracija v teh deželah. Vsi so se vrnili zadnje dni avgusta vsak na svoje mesto, kjer jih čakajo težki časi in ogromno delo, ko bo treba skrbeti za tisoče brezposelnih izseljencev.

Pri letošnjih obiskih naših izseljencev domovine je bila skupina, ki je mesece naprej sporočala, da pripelje tudi nad 50 jugoslovanskih akademikov, rojenih v Ameriki, sem v domovino. Naše oblasti in izseljeniške organizacije so za to obrnile tej skupini posebno pozornost in ji dale velike olajšave in velike udobnosti, ki so vlado stale na tisoče dinarjev. Kako smo bili pa neprijetno in mučno presenečeni, ko pri sprejemu nismo opazili nikakih akademikov. — Kaj takega se ne sme več zgoditi! Nikdar več ne smemo dovoliti, da bi kak agentje „farbali“ celo našo javnost, ker drugače bomo nastopili z vsvo odločnostjo proti taki zlorabi naše ljubezni in skrbi do naših izseljencev. V prihodnje bomo veliko previdnejši.

O verskih razmerah med kanadskimi Slovenci je poročal pri polletni seji glavnega odbora K. S. K. Jednote dne 22. julija duhovni vodja med drugimi: „Veliko jih je porabilo to prilika (njegov obisk) v svoj dušni blagor; nekateri izmed njih pa tega niso storili, ker so v tujini pozabili na lepe krščanske nauke svojih mladih let.“ — Prav, kakor smo mi lansko leto poročali.

Dopis.

Santiago de Chile.

Tudi pri nas v Chile imamo zelo slabe čase. Prav kar smo prešli skozi hudo revolucijo, pri kateri je izgubilo življenje nad osem tisoč ljudi. Boljševiki, hvala Bogu, za enkrat še niso prišli do oblasti, vendar pa nas za sedaj še vedno delajo z vsemi silami in vsa država je že pod vplivom ruskih boljševikov. Eden izmed povodov, da je izbruhnila revolucija, je bilo tudi to, ker predsednik ni hotel podpisati ukaza, da naj se vsi zunanji duhovniki in redovniki izženo iz države. Boljševiki so namreč našantali ljudstvo, da smo vse sedanje gospodarske krize krivi samo mi duhovniki in redovniki. Posebno smo jo baje zakrivali mi Salezijanci. Vendar pa nas za sedaj še puste pri miru. Drugi so pa že veliko hudega prestali. Vsi duhovniki in redovniki so že odložili svojo duhovsko obleko, samo mi Salezijanci za sedaj še ne. Če Bog ne bo poslal posebne pomoči, je cela Chile izgubljena.

Slovencev je v Chile zelo malo, pač pa je veliko Hrvatov, zlasti veliko Dalmatincev. Žive pa zvečine po večjih mestih. Veliko jih je v Iquique (Ikike), Antofagasta, Valparaiso, Santiago in Punta Arena. Versko so vsi zelo zanemarjeni, ker nimajo svojega jugoslovanskega duhovnika. Vseh skupaj bo gotovo veliko nad 15 tisoč. V Antofagasti in Iquique imajo svoje organizacije za medsebojno podporo. Radi slabih gospodarskih razmer se sedaj selijo v Santiago in Valparaiso za delom. Gospodarske razmere med njimi so zelo žalostne. V Antofagasti je bilo preje veliko bogatih Jugoslovancev. Sedaj so pa nekateri vse izgubili in so se morali preseliti v Santiago in Valparaiso.

V Valparaiso imajo svojo Jugoslovansko posojilnico in so dobro organizirani. Letos januarja so si ustanovili posebno podporno organizacijo, ki skrbi za brezposelne in revne izseljence. Imajo tudi svoj „Jugoslovanski dom“. Vse to je pa zasluga našega delavnega in poštenega konzula g. Franca Eteroviča. Ta gospod je pravi blagoslov za vse naše izseljence v Chile. Preje je bil v Argentini, kjer je tudi zelo veliko dobrega storil za naše ljudi. V Santiagu jih bo sedaj že najmanj dva do tri tisoč. Gospodarska kriza jih je združila, da so bolj edini in si medseboj pomagajo. Silno se mora pa obžalovati, da nimajo svojega jugoslovanskega duhovnika.

„Izseljeniški Vestnik“ bi rad dobival, pa do sedaj nisem dobil še nobene številke. G. Maroša je dobil eno številko in mi jo dal. List se nam dopade in je edina vez še, ki nas veže z domovino. Seveda majhen je in mi bi si želeli, da bi bil večji. Tudi bi radi videli, da bi prinašal kake slike iz naših slovenskih izseljeniških naselbin po svetu in tudi iz domovine. Tudi bi radi videli, da bi prinašal kratek opis razmer iz domovine. Mi tu v tujini ne dobivamo slovenskih časopisov in ne vemo prav nič, kaj in kako se doma godi. Toda kako željno bi prečitali vsaj v „Izseljenškem Vestniku“ kak pregled važnih dogodkov. Vsaka, tudi najmanjša novica iz domovine, nas razveseli in zanima.

Oprostite moji slovenščini. Še prav majhen sem zapustil Slovenijo, bil potem v Italiji in sedaj sem že dolgo let tukaj v Chile.

Srčno pozdravljam svojo milo domovino

Franjo M. Schnurer S. S.

Opomba uredništva. Tudi mi bi radi, da bi bil „Izseljeniški Vestnik“ večji in bi večkrat izhajal. Toda na Vas, izseljenceh v tujini, je, če bomo to dosegli. Ako bo dobil med Vami po širnem svetu dovolj naročnikov, ki ga boste tudi finančno podprli, pa bo hitro napredoval in se večal. Za sedaj so pa finančna sredstva Družbe sv. Rafaela tako majhna, da se bojimo, če ga nam bo dolgo mogoče še v tej mali obliki vzdržati. Zato ponovimo, kar smo napisali v prvi številki: „Izseljenci! „Izseljeniški Vestnik“ je Vaš list, za Vas in za Vaše koristi. Zato postanite vsi njegovi naročniki in list bo napredoval!“